

Jak Strefa Czystego Transportu ochroni zdrowie krakowian?

2023-10-27

W Krakowie dużo zostało już zrobione dla polepszenia jakości powietrza, ale jak wielokrotnie podkreślają w swoich wypowiedziach mieszkańcy, nie są to wciąż działania wystarczające. Stąd decyzja o podjęciu dalszych kroków - w tym przypadku znacznego ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących z transportu. Strefa Czystego Transportu to skuteczna metoda poprawy jakości powietrza, a tym samym ochrony zdrowia ludzi mieszkających na objętym nią terenie.

Krakowska Strefa Czystego Transportu to obszar, po którym od 1 lipca 2024 r. nie będą mogły poruszać się samochody emitujące najwięcej zanieczyszczeń. Są to stare pojazdy, mające nawet ponad 30 lat. Mówimy więc o samochodach osobowych wyprodukowanych do 1992 roku w przypadku aut z silnikami benzynowymi oraz roku 1996 w przypadku osobówek z silnikiem diesla. Stanowią one zaledwie 2 proc. całego ruchu w mieście, ale ich wpływ na zanieczyszczenie powietrza jest kolosalny (dopuszczalna wartość deklarowanej emisji węglowodorów i tlenków azotu jest w ich przypadku nawet 16 razy większa niż w samochodach, których ograniczenie nie obejmie). A co za tym idzie - samochody te wyjątkowo negatywnie wpływają na nasze zdrowie.

Co więcej: samochody benzynowe oraz diesle z normą Euro 1 teoretycznie mogą emitować nawet ponad 1 g węglowodorów i tlenków azotu na każdy przejechany kilometr. Badania realnego ruchu w Krakowie, ale też wiele innych badań przeprowadzonych na całym świecie pokazują jednak, że praktyka wygląda inaczej.auta z silnikami wysokoprężnymi często mają uszkodzone lub zdemontowane m.in. filtry cząstek stałych (DPF), w związku z czym ich wpływ na środowisko i zdrowie ludzi jest dużo gorszy. Znacznie częściej nie spełniają zadeklarowanych wymagań. Na przykład w Szwajcarii co piąty taki pojazd miał wielokrotnie przekroczone dopuszczalne emisje szkodliwych substancji z powodu usterki filtra w wydechu. A zamiast dopuszczalnych normami 250 tysięcy trujących cząstek z rury wydostawało się kilka milionów.

Badania przeprowadzone w 2014 przez zespół naukowców pod kierownictwem prof. Ewy Czarnobilskiej z Collegium Medicum UJ pokazały, że w przypadku tlenków azotu (pochodzących w Krakowie w 75 proc. z transportu kołowego) duże znaczenie ma odległość od źródeł zanieczyszczeń. Medycy badali, jaki wpływ ma ilość wdychanych przez dzieci spalin na występowanie u nich astmy czy alergii skórnych. Okazało się, że im bliżej dziecko mieszka ulicy, po której jeżdżą samochody emitujące drażniące tlenki azotu, tym częściej występują u niego objawy wspomnianych chorób. Stąd tak ważne, aby samochody emitujące najwięcej zanieczyszczeń zniknęły z ulic i aby wszystkie osoby, niezależnie od rejonu zamieszkania były tak samo chronione zapisami SCT mogąc czerpać korzyści zdrowotne z jej wprowadzenia.

Obszar SCT będzie pokrywał się mniej więcej z granicami Krakowa. Nie obejmie jednak autostrad i dróg ekspresowych biegnących przez miasto (A4, S7, S52). Planowane jest też wyznaczenie ulic dojazdowych do tych tras od gmin okalających.

SCT, jak pokazują doświadczenia innych europejskich miast, jest skutecznym narzędziem w walce o lepszą jakość powietrza. Wszędzie tam, gdzie strefy wprowadzono zaobserwowano wyraźną poprawę

**Magiczny
Kraków**

jakości powietrza. Poziom pyłów w miastach Europy, gdzie działają strefy (Bruksela, Antwerpia, Rotterdam, Londyn) obniżał się po ich wprowadzeniu aż o kilkadziesiąt procent. W Krakowie po wprowadzeniu SCT ma być to około 80 proc. w roku 2026, w porównaniu z rokiem 2019. Z kolei spadek średniego stężenia tlenków azotu ma wynieść około 50 proc.